Cơ quan phát hành: VĂN PHÒNG CHÍNH PHỦ

CHÍNH PHỦ

Số: 759/TTr-CP

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Hà Nội, ngày 30 tháng 9 năm 2026

TỜ TRÌNH TÓM TẮT
Dự án Luật Nuôi con nuôi (sửa đổi)

Kính gửi: Quốc hội

Ngày 30/9/2026, Chính phủ đã có Tờ trình số 758/TTr-CP về dự án Luật Nuôi con nuôi (sửa đổi) gửi Quốc hội. Chính phủ xin báo cáo tóm tắt một số nội dung chủ yếu như sau:

1. Về sự cần thiết, mục đích xây dựng Luật

Dự án Luật Nuôi con nuôi (sửa đổi) được xây dựng nhằm thể chế hoá quan điểm chỉ đạo của Đảng về tăng cường công tác chăm sóc, giáo dục và bảo vệ trẻ em; tăng cường phân cấp, phân quyền, cải cách thủ tục hành chính gắn với chuyển đổi số, tạo thuận lợi tối đa cho người dân; phù hợp với tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị và tổ chức chính quyền địa phương 02 cấp; tiếp tục nội luật hóa quy định của điều ước quốc tế mà Việt Nam là thành viên; bảo đảm tính thống nhất của hệ thống pháp luật và khắc phục những tồn tại, hạn chế phát sinh trong thực tiễn thi hành Luật Nuôi con nuôi năm 2010.

2. Về bố cục và nội dung cơ bản của dự thảo Luật

Dự thảo Luật gồm 04 chương, 31 điều, sửa đổi 23 điều, bổ sung 08 điều, lược bỏ 29 điều, giảm 21 điều so với Luật hiện hành, trong đó tập trung sửa đổi, bổ sung một số nội dung cơ bản như sau:

2.1. Về điều kiện của người được nhận làm con nuôi

Dự thảo Luật quy định điều kiện của người được nhận làm con nuôi phải là trẻ em bị bỏ rơi, trẻ em mồ côi cả cha và mẹ, trẻ em không nơi nương tựa theo quy định của pháp luật về trẻ em (trừ trường hợp nuôi con nuôi trong phạm vi gia đình) để bảo đảm chỉ những trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt, không có cơ hội sống trong gia đình gốc mới được giải quyết cho làm con nuôi nhằm tôn trọng quyền của trẻ em được sống cùng cha, mẹ đẻ, không tách trẻ em khỏi gia đình gốc một cách không cần thiết.

2.2. Về điều kiện của người nhận con nuôi

Dự thảo Luật bổ sung quy định cấm nhận con nuôi đối với người đang trong thời gian bị truy cứu trách nhiệm hình sự, đang chấp hành hình phạt cải tạo không giam giữ, đang trong thời gian được tha tù trước thời hạn có điều kiện; bị kết án phạt tù nhưng được hưởng án treo; sửa đổi quy định cấm nhận con nuôi đối với người chưa được xóa án tích thành người đã từng bị kết án về một trong các tội được quy

định tại Chương các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, nhân phẩm, danh dự của con người; tội bắt, giữ hoặc giam người trái pháp luật; tội loạn luân; tội ngược đãi hoặc hành hạ ông bà, cha mẹ, vợ chồng, con, cháu hoặc người có công nuôi dưỡng mình; tội dụ dỗ, ép buộc hoặc chứa chấp người dưới 18 tuổi phạm pháp; các tội được quy định tại Chương các tội phạm về ma túy; các tội được quy định tại Chương các tội phá hoại hòa bình, chống loài người và tội phạm chiến tranh; các tội được quy định tại Chương các tội xâm phạm an ninh quốc gia của Bộ luật Hình sự. Việc sửa đổi, bổ sung các quy định này nhằm bảo đảm con nuôi được sống trong môi trường gia đình an toàn, lành mạnh.

2.3. Về yêu cầu đối với việc giải quyết nuôi con nuôi

Dự thảo Luật đặt ra yêu cầu ghép trẻ (cơ quan có thẩm quyền lựa chọn người nhận con nuôi phù hợp với một trẻ em cụ thể, dựa trên việc đánh giá toàn diện giữa điều kiện, khả năng nuôi dưỡng của người nhận con nuôi với nhu cầu, hoàn cảnh, giới tính, dân tộc, tôn giáo, ngôn ngữ của trẻ em) đối với cả việc giải quyết nuôi con nuôi trong nước và nuôi con nuôi có yếu tố nước ngoài, nhằm tránh tình trạng người nhận con nuôi trong nước tự đi tìm trẻ em để nhận làm con nuôi, phát sinh các tiêu cực do có sự trao đổi, thỏa thuận giữa bên cho và bên nhận con nuôi, thậm chí tạo cơ hội cho những đối tượng trung gian trục lợi từ việc môi giới cho, nhận con nuôi bất hợp pháp.

2.4. Về sự tham gia của người làm công tác xã hội trong giải quyết nuôi con nuôi và sau khi giải quyết nuôi con nuôi

Dự thảo Luật bổ sung quy định cho phép người làm công tác xã hội (gồm người làm công tác xã hội theo quy định của pháp luật về công tác xã hội; người làm công tác bảo vệ trẻ em, công tác văn hóa xã hội cấp xã) tham gia hỗ trợ giải quyết nuôi con nuôi và sau khi giải quyết nuôi con nuôi để nâng cao chất lượng của công tác giải quyết nuôi con nuôi và theo dõi tình hình phát triển của con nuôi, hỗ trợ con nuôi tìm kiếm thông tin về nguồn gốc. Người làm công tác xã hội hỗ trợ giải quyết nuôi con nuôi và sau khi giải quyết nuôi con nuôi theo yêu cầu của cơ quan có thẩm quyền, cá nhân có liên quan và được hưởng thù lao theo từng trường hợp cụ thể.

2.5. Về căn cứ chấm dứt việc nuôi con nuôi

Dự thảo Luật bổ sung quy định về chấm dứt việc nuôi con nuôi đối với trường hợp con nuôi là người chưa thành niên mà cả cha và mẹ nuôi chết, mất năng lực hành vi dân sự, mắc bệnh hiểm nghèo hoặc phải chấp hành hình phạt tù; cha, mẹ nuôi bị kết án về tội ngược đãi, hành hạ con nuôi. Việc bổ sung quy định này nhằm bảo đảm lợi ích của con nuôi là người chưa thành niên trong trường hợp cả cha và mẹ nuôi chết; cha, mẹ nuôi không còn đủ điều kiện chăm sóc, nuôi dưỡng con nuôi; việc để trẻ em sống cùng cha, mẹ nuôi sẽ không bảo đảm con nuôi sống trong môi trường gia đình an toàn, lành mạnh.

2.6. Về trách nhiệm của các cơ quan nhà nước về nuôi con nuôi

Do có nội dung liên quan đến quyền con người, quyền công dân và liên quan đến việc thực hiện Công ước La Hay 1993 về Bảo vệ trẻ em và Hợp tác trong lĩnh vực nuôi con nuôi quốc tế, nên dự thảo Luật quy định trách nhiệm của Bộ Tư pháp,

Bộ Y tế, Bộ Ngoại giao, Bộ Công an để bảo đảm hiệu quả, nâng cao chất lượng của công tác giải quyết nuôi con nuôi.

2.7. Về trách nhiệm của cơ sở trợ giúp xã hội

Dự thảo Luật bổ sung quy định cơ sở trợ giúp xã hội có trách nhiệm: (i) định kỳ rà soát, đánh giá tình trạng, nhu cầu và lợi ích tốt nhất của trẻ em để đề nghị cơ quan có thẩm quyền xem xét chuyển trẻ em có nhu cầu được làm con nuôi sang hình thức nuôi con nuôi nhằm bảo đảm trẻ em được sống trong môi trường gia đình bền vững, không để trẻ em sống tập trung lâu dài, ảnh hưởng đến sự phát triển toàn diện của trẻ em; (ii) thực hiện việc giải quyết cho trẻ em làm con nuôi theo quy định của pháp luật; hỗ trợ người nhận con nuôi tiếp xúc, làm quen với trẻ em và chuẩn bị các điều kiện cần thiết để bảo đảm sự hòa nhập của trẻ em với môi trường gia đình, xã hội mới.

Trên đây là Tờ trình tóm tắt dự án Luật Nuôi con nuôi (sửa đổi), Chính phủ kính trình Quốc hội xem xét, cho ý kiến./.